

Országos Atomenergia Hivatal

ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL OAH hírlevél

1539 Budapest, Pf. 676.,

Tel.: +36 1 4364-800, Fax: +36 1 4364-804, e-mail: haea@haea.huhonlap: www.haea.hu

AZ ATOMENERGIA BIZTONSÁGOS ALKALMAZÁSÁNAK HÍREI 2023. június

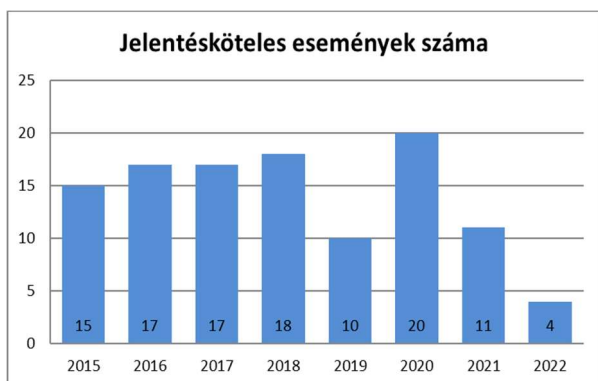
Általános

A nukleáris létesítmények 2022-es biztonsági teljesítményének értékelése

Az Országos Atomenergia Hivatal (OAH) rendszeresen értékeli a nukleáris létesítmények üzemeltetőinek biztonsági teljesítményét. Az értékelt adatok fő forrása az engedélyesek (elsősorban a Paksi Atomerőmű) rendszeres – negyedéves, féléves – jelentései és eseményjelentései, valamint a hatósági – eseti, feltáró, átfogó – ellenőrzések jegyzőkönyvei.

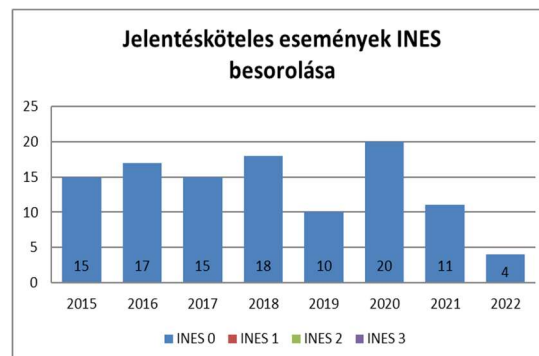
A hírlevélben egy rövid kivonatot adunk a nukleáris létesítmények 2022-es biztonsági teljesítményének értékeléséről.

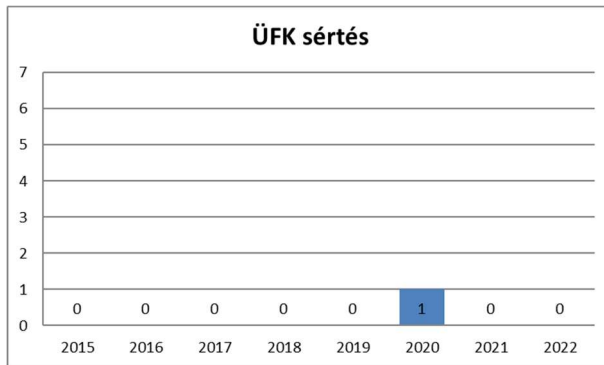
Paksi Atomerőmű

2022-ben 4 jelentésköteles esemény történt. A teljes év vonatkozásában megállapítható, hogy az erőmű üzemelő blokkjainak és a létesítmény egészének biztonsága megfelelt az elvárásoknak.

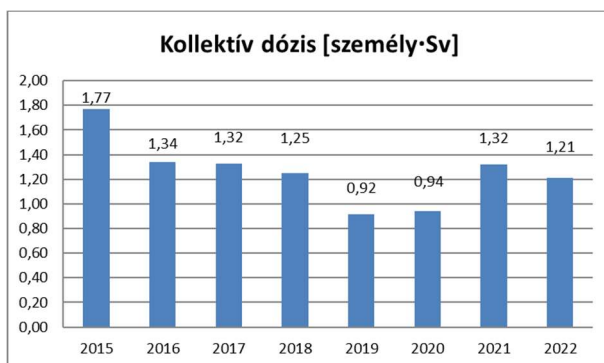
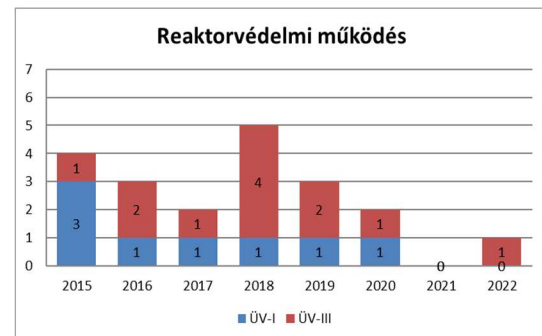
Mind a 4 jelentésköteles esemény „skála alatti” besorolású volt, ami a hétfokozatú nemzetközi nukleáris eseményskálán (INES) a 0 szintnek felel meg. INES 1 vagy magasabb besorolású esemény 2012 óta nem következett be.

2022-ben nem történt ÜFK (Üzemeltetési Feltételek és Korlátok) sértés.

2022-ben ÜV-1 védelmi működés nem következett be, egy ÜV-3 védelmi működéssel járó esemény történt a tárgyi évben a blokkindítások fizikai mérési programja során bekövetkező neutronfluxus határérték túllépése miatt.

A munkavállalók kollektív dózisa 2022-ben a tavalyihoz képest csökkent, így a korábbi évekhez hasonlóan alacsony értékű.

Budapesti Kutatóreaktor

A Budapesti Kutatóreaktorban 2022-ben nem történt jelentésköteles esemény, ezáltal a korábbi évekhez képest csökkenés tapasztalható.

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Oktatóreaktor

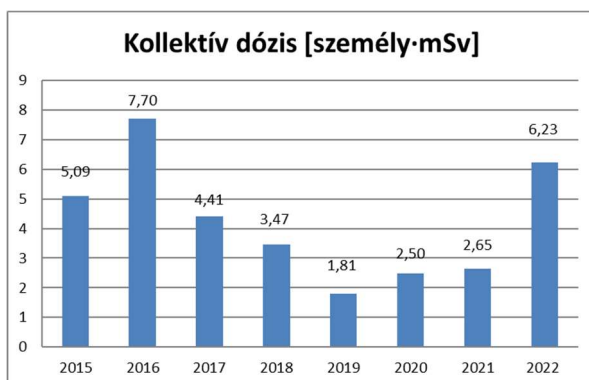

Az Oktatóreaktorban 2022-ben 6 jelentésköteles esemény történt, a korábbi évekhez képest ez magas számnak mondható. A 6 esemény közül 5 biztonságvédelmi rendszer meghibásodásával kapcsolatban következett be.

A biztonságvédelmi rendszerek meghibásodásai a rendszerek elöregedésével hozhatóak összefüggésbe. Az év során meghibásodott egy primer körű pH mérő, egy nukleáris mérőlánc és a Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer, valamint két alkalommal indokolatlan biztonságvédelmi rúd esés történt. Az elmúlt évekhez képest jelentős növekedés tapasztalható a meghibásodások számában.

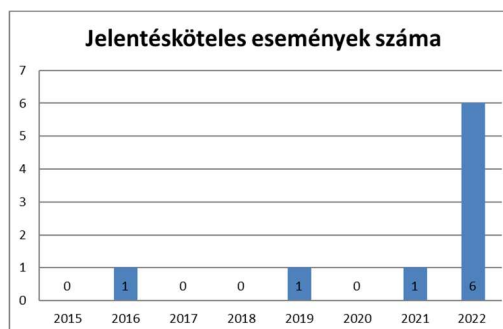

Kiegészítő Kazetták Átmeneti Tárolója

A munkavállalók kollektív dózisa 2022-ben az előző évekhez képest nőtt a betárolási és nagyobb volumenű karbantartással kapcsolatos munkák miatt, azonban a munkavállalók egyéni évi sugárterhelése töredéke volt a határértéknek.

2022-ben 6 jelentésköteles esemény történt, melyek egyike során megsértették az ÜFK-t az egyik tárolócsőcsoport gáztér feltöltésének elmaradása miatt, mely esemény INES 1-es besorolást kapott.

A biztonsági teljesítmény átfogó értékelése alapján az OAH által felügyelt létesítmények nukleáris biztonsága 2022-ben – a korábbi évekhez hasonlóan – megfelelő szintű volt, azonban az Oktatóreaktorban és a KKÁT-ban bekövetkezett magas eseményszám miatt a létesítmények fokozottabb hatósági felügyelete indokolt.

Jogszabályváltozások 2022 második felében

Az elmúlt időszakban megvalósult jogszabályváltozások a hatékonyabb hatósági eljárások érdekében történtek az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (Atomtörvény) megfelelő módosításával, valamint új OAH rendeletek kerültek kiadásra.

1. A hatósági eljárásokkal kapcsolatos változások

(a) Az OAH hatékonyabb feladatellátása érdekében módosításra kerül az Atomtörvény táv-adatszolgáltatásra vonatkozó rendelkezése, amely által a táv-adatszolgáltatás nem korlátozódik kizárólag az atomerőműre, más nukleáris létesítmény és radioaktívhulladék-tároló esetében is lesz erre lehetőség.

(b) Az OAH-hoz benyújtott engedélykérelmekkel kapcsolatos hatósági eljárásokban ügyfajtanként meghatározásra került az OAH által kiadott első hiánypótlásra felhívás határideje.

(c) Az Atomtörvény új rendelkezése az OAH számára lehetőséget ad a hatósági eljárásokban az eljárások egyesítésére. Az eljárások egyesítésére abban az esetben kerülhet sor, amennyiben az OAH előtt több olyan eljárás folyik, amelyek tárgya egymással összefügg és célszerű ezek együttes eldöntése. A két feltétel tehát az azonos eljáró hatóság és a tárgyi összefüggés, amely mindenképpen szükséges az ügyek egyesítéséhez. A sugárvédelmi területet érinti főként az új törvényi rendelkezés, ugyanis 2016. január 1-től az OAH a sugárvédelmi hatóság is. A sugárvédelmi területen gyakori, hogy egy tevékenységhez több engedélyt is be kell nyújtani. A módosítás hatályba lépését követően az ügyfél kérheti, hogy ezeket egy eljárásban bírálják el.

(d) Az Atomtörvény 2. mellékletének módosításával kiegészült az OAH egyes eljárásaiba bevonandó szakhatóságok, illetve az általuk vizsgált szakkérdések köre.

(e) Az Atomtörvényben pontosításra került a nukleáris létesítménnyel és a radioaktív hulladék-tárolóval összefüggő építmény fogalma, egyértelműsítve ezzel, hogy mely sajátos építmények esetében jár el az OAH. A módosítások kiegészítik továbbá az OAH feladat- és hatáskörét, amelynek alapján az OAH elláthatja a Paksi Atomerőmű tervezett további üzemidő hosszabbításával kapcsolatos hatósági feladatokat.

2. Biztonsági övezeten belüli tevékenységek, az ahhoz fűződő üzleti titkok megismerhetősége

A nukleáris és radioaktív hulladék-tároló létesítmények biztonságának garantálása érdekében a törvénymódosítás megteremtette annak a lehetőségét, hogy a nukleáris létesítmények és a radioaktív hulladék-tárolók biztonsági övezetén belül folytatott tevékenységre vonatkozó engedélyezési eljárás megindulásával az adott tevékenységgel érintett más nukleáris létesítmények és radioaktív hulladék-tároló engedélyese is megismerhesse a létesítményére potenciálisan hatással lévő tevékenységeket, valamint az ahhoz fűződő üzleti titkot.

3. Központi Nukleáris Pénzügyi Alap (KNPA)

Kiegészült a KNPA kezelőjének feladatkörét érintő rendelkezés. A KNPA vezetőjének az önkormányzati társulások támogatás felhasználási költségtervét a KNPA Szakbizottság előzetes állásfoglalásával együtt az energiapolitikáért felelős miniszter elé kell terjesztenie jóváhagyás céljából. Pontosításra került a KNPA-ból a társulások számára nyújtott támogatás lehívására vonatkozó szabályozás is.

4. Új OAH rendeletek

- 8/2022. (XII. 15.) OAH rendelet az Országos Atomenergia Hivatal elnökének a rendeletkiadásban való helyettesítéséről
- 9/2022. (XII. 29.) OAH rendelet a radioaktív hulladékok átmeneti tárolását vagy végleges elhelyezését biztosító tároló létesítmények biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről
- 10/2022. (XII. 29.) OAH rendelet a nukleáris létesítményben foglalkoztatott munkavállalók speciális szakmai képzéséről, továbbképzéséről és az atomenergia alkalmazásával összefüggő tevékenységek folytatására jogosultak köréről
- 11/2022. (XII. 29.) OAH rendelet az Országos Atomenergia Hivatal egyes közigazgatási eljárásaiért és igazgatási jellegű szolgáltatásaiért fizetendő díjakról

Sikeresen lezajlott az „Atomenergiáról – mindenkinek” című rendezvény

Közel három évnyi kihagyás után, december 13-án tartotta meg újból az „Atomenergiáról – mindenkinek” rendezvényét az Országos Atomenergia Hivatal, együttműködve a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel, valamint a TIT Stúdió Egyesülettel. Az egyetemi előadó terem szinte teljesen megtelt, több mint 330 diák és tanár vett részt a

programon. A kiállításon sok kérdés érkezett számos résztvevőtől, az előadásokat élénk figyelemmel követték, ami egyértelműen jelzi a rendezvény aktualitását, szükségességét. Az OAH fontosnak tartja a jövő generációjával való közvetlen kapcsolatot, hogy első kézből tudjon tájékoztatást és megalapozott válaszokat adni a diákok kérdéseire. A rendezvény kiemelt célja, hogy felkeltse az érdeklődést a természettudományok és a mérnöki karok iránt, hiszen a mostani középiskolások lesznek a jövő szakemberei. Ennek szellemében (folytatva a járványhelyzet előtti gyakorlatot) a hivatal a jövőben is évente kétszer, az ország különböző felsőoktatási intézményeivel együttműködve szervezi majd az „Atomenergiáról – mindenkinek” programot.

Czigány Tibor, a Műegyetem rektora megnyitóbeszédében megköszönte, hogy az OAH megkereste az egyetemet ezzel a rendezvénnyel, ami számukra azért is öröm, mert hazánkban egyedülként itt van nukleáris szakember-képzés. Hangsúlyozta, hogy a nukleáris területen számos különböző szakemberre is szükség van, villamos- és gépészmérnökökre, vegyészekre, építészekre, egyúttal felhívta a hallgatóság figyelmét a BME standjára, ahol részletesen tájékoztattak mindenkit a képzési lehetőségekről.

Kádár Andrea Beatrix, az OAH elnöke köszönetet mondott az egyetemnek, hogy befogadta a rendezvényt és aktívan részt vállalt a programban, nemcsak a helyszínt biztosítva, hanem kiállítóként és előadóként is. Megnyitójában az elnök kiemelte, hogy számos területen alkalmazzák az atomenergiát, az orvosi és mezőgazdasági alkalmazások mellett kiemelt szerepe van az energiatermelésben is. A nukleáris szakma kiszámítható jövőt biztosít mindenki számára, aki megfelelően képzett és itt szeretne elhelyezkedni.

Az előadásokon szó volt a sugárzás fajtáiról és az életre gyakorolt hatásairól, a nukleáris balesetek tanulságairól, az atomerőművek és a megújuló energiahordozók szerepéről a fenntartható energiamixben, az atomenergia alkalmazásának jövőbeni perspektíváiról, valamint arról, hogy egy nyomozás során hogyan alkalmazzák a nukleáris törvényszéki analitikát.

Az interaktív kiállításon az RHK Kft. a radioaktív hulladékok kezeléséről adott áttekintést, a Paksi Atomerőmű újonnan fejlesztett telefonos applikációkkal támogatta az ismeretterjesztést, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság számos katasztrófavédelmi eszközt mutatott be, illetve sugárzásmérést is lehetett végezni. A Magyar Nukleáris Társaság a fúziós energiáról és a nemzetközi termonukleáris kísérleti reaktor működéséről tájékoztatott, az OAH pedig bemutatta a különböző területeket, kezdve az orvosi alkalmazásoktól az energiatermelésen és a radioaktív hulladékok tárolásán keresztül a veszélyhelyzetek kezeléséig.

Nukleáris és radiológiai baleset-elhárítás

Nukleárisbaleset-elhárítási információk

Az OAH Balesetelhárítási Szervezetének (BESZ) személyzete a nukleárisbaleset-elhárítási feladatainak ellátását 2022-ben, illetve 2023-ban is több alkalommal sikeresen gyakorolta.

2022 novemberében két gyakorlaton is részt vettek a kollégák, az egyik a Paksi Atomerőmű gyakorlatára épülő országos nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlat volt, a másik egy nemzetközi, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) által szervezett ConvEx-2a módszertani gyakorlat volt. Mindkét alkalommal az OAH BESZ személyzetéből a Vezetési Csoport, a Nukleáris Csoport, valamint a Sugárvédelmi Csoport tagjai tudták bizonyítani felkészültségüket. A sikeresen lezajlott gyakorlatok alkalmával a jó tapasztalatok, a hiányosságok és a fejlesztési javaslatok is az értékelési jegyzőkönyvben lettek összegyűjtve és rögzítve.

2022 végén és 2023 áprilisában is megrendezésre került a nemzetközi ECUREX gyakorlat, melyen az OAH BESZ is részt vett. Ennek keretén belül a Vezetési Csoportnak nyílt lehetősége a nemzetközi kommunikáció tesztelésére.

Az OAH közreműködésével Magyarország csatlakozni fog az OECD Nukleáris Energiaügynökség (NEA) által szervezett INEX-6 nemzetközi gyakorlathoz, melynek időtartama 2024 januárjától 2024 márciusáig tart. Az INEX-6 koncepciója egy moduláris, „table-top” gyakorlat lebonyolítása, amelynek célja a nukleáris veszélyhelyzetek hosszabb távú, helyreállítási szakaszára vonatkozó nemzeti intézkedések tesztelése. Ez lesz az első alkalom, hogy nemzetközi szinten tesztelik a helyreállítási intézkedéseket. 2023. március 1-jén került sor a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság Tudományos Tanács Nukleárisbaleset-elhárítási Műszaki Tudományos Szekciójának (NBE MTSZ) 2023 évi első ülésére, melyet az OAH elnöke, mint az NBE MTSZ elnöke vezetett. Az NBE MTSZ tagjai folyamatban lévő ügyek mellett megvitatták az ország csatlakozási szándékát a nemzetközi INEX-6 gyakorlathoz.

Az OAH a NAÜ gyorsértesítési és segítségnyújtási egyezményei alapján, az azonnali nemzetközi segítségnyújtás elősegítése érdekében létrehozott Response Assistance Network (RANET) segítségnyújtási hálózat magyarországi kapcsolattartója, 2022 októberében megrendezte a háromoldalú RANET találkozót az ukránoknak nyújtandó segítségben érdekelt magyar felek között. A résztvevők megbeszéltek a felajánlással kapcsolatos tapasztalatokat, és a jövőre vonatkozóan javító szándékú javaslatokat fogalmaztak meg. 2023 január végén a Hivatal hazai RANET találkozót szervezett a RANET segítségnyújtási hálózat működésének új kollégákkal való megismertetése, valamint a 2021-ben tett magyar felajánlások aktualizálása céljából.

Az orosz-ukrán konfliktus nukleáris biztonsági kihívásai

Az orosz-ukrán fegyveres konfliktus változatlanul komoly kihívást jelent az Ukrajna területén található nukleáris létesítmények biztonságos üzemeltetése szempontjából. A konfliktus téli hónapjaiban leginkább az ukrán atomerőművek területeihez közeli erős katonai aktivitás, és azok miatti többszöri teljes áramkimaradások adtak okot aggodalomra. Rafael Mariano Grossi, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) főigazgatója ezért is ragaszkodott ahhoz, hogy független nemzetközi szakértőkből álló NAÜ missziók személyesen is ellátogassanak az összes ukrán atomerőműhöz (beleértve a Csernobili helyszínt is), és a szervezet folyamatos helyszíni jelenlétének biztosításával, valamint a létesítmény körüli biztonsági övezet kialakításának szorgalmazásával megakadályozza egy esetleges nukleáris veszélyhelyzet kialakulását. Így az Ügynökségnek legalább 11 nukleáris biztonsági és védelmi szakértője van egyidejűleg Ukrajnában, ami példátlan vállalkozás a szervezet részéről. Európa legnagyobb atomerőművében, a Zaporizzsjai Atomerőműben az ősszel beüzemelt, fűtésre használt két reaktor blokkot is lekapcsolták 2023 áprilisára, így a létesítményben csak egy reaktor igényel folyamatos hűtést.

A nemzetközi közösség emellett szakmai fórumokon folyamatosan napirenden tartja a kérdést, illetve az ukrán fél igényeihez igazodó nukleárisbaleset-elhárítási felkészültséget növelő segélyszállítmányok útján továbbra is igyekszik támogatást nyújtani Ukrajnának. 2022 végén és 2023 elején újabb három segélyszállítmány jutott el Ukrajnába a NAÜ koordinálásával.

Az OAH folyamatosan figyelemmel kíséri és értékeli az orosz-ukrán konfliktussal összefüggő információkat, különös tekintettel Ukrajna nukleáris biztonsági helyzetére, követi a nemzetközi szervezetek, elsősorban a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség közleményeit, illetve szükség szerint tájékoztatja a hazai lakosságot.

Paksi Atomerőmű

ÜV-3 védelmi működés a Paksi Atomerőmű 4. blokkján

A Paksi Atomerőmű blokkjainak aktív védelmében fontos szerepet játszanak a beépített védelmi működések, amelynek során az úgynevezett Szabályzó- és biztonságvédelmi kazetták (SZBV) segítségével a teljesítmény szabályozható, illetve a nukleáris láncreakció szabályozott módon leállítható.

2022. december 2-án a 4. blokk tervezett karbantartása után indítási próbákat végeztek. Ezek a mérések és próbák igazolják az üzemeltető személyzet részére, hogy a nukleáris láncreakció az indításkor és üzemeléskor biztonságosan és szabályozottan megvalósítható.

A mérések során az egyik reaktorfizikai érték (neutronfluxus) magasabb volt a megengedett határértéknél. Ennek következtében ÜV-3 védelmi működés következett be.

Az esemény közvetlenül azért következett be, mert a reaktoroperátor (a figyelmeztető jelzés ellenére) a teljesítmény növelésekor, a teljesítmény növelésével egyidőben nem léptette feljebb a hatérték limitet, így határérték túllépés történt. Alapvető okként megállapításra került, hogy a kezelési utasítás nem tartalmaz eléggé részletes instrukciókat a helyzet értékelésére vonatkozóan, ha eltérés (jelzés) lép fel egy művelet során.

A szükséges javító intézkedéseket (kezelési utasítás felülvizsgálata, üzemi tapasztalatokról szóló jelentés) meghozták.

Az eseménynek a nukleáris biztonságra gyakorolt hatása nem volt jelentős, azonban az OAH az eseményt kivizsgálás keretében értékelte, a meghozott javító intézkedésekkel egyetértett.

Blokkvezénylő

Paks II Projekt

Paks II. Atomerőmű Zrt. által beküldött frissített Előzetes Biztonsági Jelentés értékelése

Paks II. Atomerőmű Zrt. (a továbbiakban: Paks II. Zrt.) 2020. június 30-án benyújtotta – a paksi telephelyen létesítendő 5. és 6. atomerőművi blokkok – létesítési engedélyét megalapozó kérelmet az Országos Atomenergia Hivatalnak (a továbbiakban: OAH). 2022. augusztus 25-én az OAH kiadta Paks II. Zrt. számára a tervezett blokkok létesítésére és előzetes Nukleárisbaleset-elhárítási Intézkedési Tervére (a továbbiakban: eNBEIT) vonatkozó engedélyt, valamint határozott ezen atomerőművi blokkok biztonsági övezetének kijelölése tárgyában is.

Az OAH által kiadott – létesítési engedélyről szóló – határozatában hatósági visszatartási pontot határozott meg Paks II. Zrt. számára, amely szerint a nukleáris biztonság szempontjából fontos építmények létesítése nem kezdhető meg addig, amíg Paks II. Zrt. az OAH-hoz nem nyújtja be a frissített Előzetes Biztonsági Jelentést (a továbbiakban: EB-EBJ [*Első Beton Előzetes Biztonsági Jelentés*]) és annak megfelelőségéről az OAH írásban nem nyilatkozik.

2022. november 10-én Paks II. Zrt. benyújtotta az EB-EBJ-t és az azt megalapozó dokumentumait, valamint az eNBEIT módosított dokumentumait. Mindemellett Paks II. Zrt. munkatársai – 2022. november 17-én – tájékoztatót tartottak az OAH érintett munkatársainak a beadvány részleteiről. Ezt követően a – már a Paks II. Zrt. létesítési engedélyét megalapozó dokumentumok során kialakított – munkacsoportok megkezdték az EB-EBJ és a hozzátartozó dokumentumok feldolgozását és értékelését, amelyhez külső szakértők is társultak, mint például a BME Nukleáris Technikai Intézete.

Az értékelés jelenleg is zajlik.

Radioaktív hulladék-tárolók

Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló (NRHT) létesítési engedélyének módosítása

2021. június 4-én, az NRHT létesítési engedélyének módosítása iránti kérelmet nyújtott be az OAH-hoz.

Az engedélykérelem terjedelmébe egyrészt az I. kamramező további létesítményrészeinek kialakítása tartozott. Ennek vonatkozásában bemutatták az I-K4 tárolókamrába tervezett vasbeton medence megépítését, és a hulladékcsomagok majdani betárolását végző híddaru kialakítását, továbbá az I-N1 és I-N2 tárolókamrák megnövelt szelvénymérettel történő vágathajtását, valamint e kamrákban a vasbeton medencék kialakítását.

A beadvány tartalmazta még a II. kamramező kialakításának koncepcionális változását, amelyet a korábbi létesítési engedélykérelmek alapján az I. kamramezőtől délre irányoztak elő, ezzel szemben az új koncepcionális terv szerint a II. kamramezőt az I. kamramezőtől északra tervezik kialakítani. A jelenlegi létesítési engedély módosítási kérelem ezt a koncepcionális változást tartalmazta, a II. kamramező vágatrendszerének konkrét elrendezésére és kihajtására viszont nem terjedt ki.

Végezetül az engedélykérelem kiterjedt az intézményi eredetű hulladékok átszállítására, és az I. kamramező kamráiban történő végleges elhelyezésére is.

Az NRHT létesítési engedélyét az OAH 2022. december 9-én adta ki.

Az NRHT felszínre vetített váza

Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló első Időszakos Biztonsági Jelentésének felülvizsgálata

2021. december 15-én, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (RHK Kft.) első alkalommal nyújtotta be az Országos Atomenergia Hivatalhoz (OAH) az akkor hatályos, radioaktív hulladékok átmeneti tárolását vagy végleges elhelyezését biztosító tároló létesítmények biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 155/2014. (VI. 30.) Korm. rendelet 104. § (3) bekezdése szerinti Időszakos Biztonsági Jelentést a Nemzeti Radioaktív hulladék-tárolóra vonatkozóan.

Az RHK Kft. az Időszakos Biztonsági Felülvizsgálat során a létesítmény biztonsága szempontjából meghatározó 12 vizsgálati témakörben specifikus értékelési feladatokat határozott meg és dolgozott ki, illetve a vonatkozó vizsgálati követelmények teljesülésének a részletes vizsgálatát is elvégezte. Ezt követően a feltárt nemmegfelelések vonatkozásában a lehetséges következmények megállapítása következett, majd azok biztonsági jelentősége alapján szükség szerint további feladatokat határoztak meg.

Az RHK Kft. az Időszakos Biztonsági Felülvizsgálat végrehajtása során meghatározta a biztonságot érintő, illetve nem érintő nemmegfelelések csoportjait. Ezek alapján az RHK Kft.

elkészítette az Időszakos Biztonsági Jelentés összefoglaló kötetét, amely az Időszakos Biztonsági Felülvizsgálat eredményeit és lényegesebb megállapításait mutatta be.

Az RHK Kft. az Időszakos Biztonsági Jelentésben, valamint az azt megalapozó dokumentumokban bemutatta az általa elvégzett felülvizsgálat eredményét, a feltárt eltéréseket, a biztonságot érintő eltérésekre pedig javító intézkedéseket határozott meg. A hatósági eljárás során az OAH további eltéréseket is azonosított, melyekre vonatkozóan kötelezéseket fogalmazott meg a 2022. december 15-én kiadott engedélyben.

Az NRHT irodaépülete

Kutatóreaktorok

A Budapesti Kutatóreaktor Időszakos Biztonsági Felülvizsgálata

2022-ben az Eötvös Lóránd Kutatási Hálózat - Energiatudományi Kutatóközpont, a Budapesti Kutatóreaktor (BKR) engedélyeseként elvégezte a Budapesti Kutatóreaktor Időszakos Biztonsági Felülvizsgálatát, melynek keretében a jogszabályoknak megfelelően a nukleáris létesítménynek 10 évente meg kell vizsgálnia, hogy az engedélyezés alapjával összhangban üzemel-e. 2022 decemberében az engedélyes benyújtotta a felülvizsgálatról készült Időszakos Biztonsági Jelentését (IBJ), amely a hatósági eljárás alapidokumentumát képezi. Az IBJ alapján, az OAH hatósági eljárást indított az Időszakos Biztonsági Felülvizsgálat témájában, amely eljárás 2023 végén zárul le.

A BKR jelenlegi üzemeltetési engedélye 2023. december közepéig hatályos. Az OAH az IBJ hatósági felülvizsgálatának megállapításai alapján dönt arról, hogy kiadja-e az új üzemeltetési engedélyt a következő 10 éves időszakra.

Nemzetközi Együttműködés

Az OAH delegáció törökországi látogatása

2022. október 17-20. között a török nukleáris hatóság fogadta az Országos Atomenergia Hivatal delegációját, amelyet Kádár Andrea Beatrix, az OAH elnöke vezetett. A program részeként a delegáció ellátogatott az Akkuyu Atomerőmű építkezésének helyszínére, továbbá a török és a magyar hatóság vezetője megújított együttműködési megállapodást írtak alá.

A látogatás során számos szakmai kérdést megtárgyaltak a résztvevők, így többek között a két hatóság szervezeti átalakulásáról és működéséről, a hatósági ellenőrzésekről, a mérnökök képzéséről, továbbá a jogszabályi környezetről is információt cseréltek.

Akkuyu Atomerőmű

Bosznia-hercegovinai szakértők fogadása az OAH-ban

2023. február 27. és március 8. között 4 fős szakértői csoport érkezett az Országos Atomenergia Hivatalba egy európai uniós projekt keretében megvalósuló képzés részeként.

A nyolcnapos képzési program során a szakértők megismerkedtek többek között a radioaktív hulladék-kezelő létesítmények felügyeletének magyar szabályozási környezetével, a radioaktív anyagok biztonságos szállításának szabályozásával, az ellenőrzések szabályozási kereteivel, valamint a sugárvédelem helyszíni ellenőrzésének feltételrendszerével. A program részeként a delegáció tagjai helyszíni látogatást tettek Pakson, Püspökszilágyon és Bátaapátiban is.

A projekt által biztosított képzés hallgatói hazájukban tudják majd hasznosítani az uniós tagállami gyakorlatokat, módszertanokat és tapasztalatokat.

A találkozó résztvevői

Finn hatósági delegáció látogatása az OAH-ban

Az Országos Atomenergia Hivatal meghívására 2023. január 30-31. között hazánkba látogatott a finn nukleáris hatóság (STUK) főigazgatója, Petteri Tiippana, valamint Janne Nevalainen projektigazgató. A delegációt Kádár Andrea Beatrix, az OAH elnöke, valamint Juhász László elnökhelyettes fogadta.

A találkozón a felek többek között áttekintették az orosz típusú nyomottvizes atomerőművek üzemidő-hosszabbításához kapcsolódó kérdéseket, valamint megosztották egymással az új atomerőművi blokkok létesítését, valamint a kis moduláris reaktorokat érintő szabályozási tapasztalatokat. A program részeként a delegáció ellátogatott Paksra, ahol megtekintették a Paksi Atomerőművet, valamint a tervezett új atomerőművi blokkok telephelyét.

A magyar- finn hatósági találkozó résztvevői

A Nukleáris Biztonsági Egyezmény összevont nyolcadik és kilencedik Felülvizsgálati Értekezlete

2023. március 20. és 31. között Bécsben tartották a Nukleáris Biztonsági Egyezmény (Convention on Nuclear Safety - CNS) részes államainak összevont, nyolcadik és kilencedik felülvizsgálati értekezletét. Magyarországot a kéthetes ülésen az Országos Atomenergia Hivatal (OAH), a Külgazdasági és Külügyminisztérium, az Energiaügyi Minisztérium, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt., valamint a Paks II. Atomerőmű Zrt. küldöttei képviselték.

A Nukleáris Biztonsági Egyezmény részes államainak háromévenkénti felülvizsgálati értekezletének nyolcadik ülésére a járványhelyzet miatt 2020-ban nem került sor, így azt a kilencedikkel összevonva tartották meg.

Az értekezleten 82 állam képviselőjében 900 küldött vett részt. Az első héten a részes államok egymás nemzeti jelentéseit és előadásait országcsoportokban vitatták meg, valamint további kölcsönös szakértői felülvizsgálat keretében tárgyalták egymás nukleáris biztonsági kérdéseit. Magyarországot az Országos Atomenergia Hivatal elnöke, Kádár Andrea Beatrix által vezetett delegáció képviselte. A magyar nemzeti prezentáció keretében az OAH képviselői többek közt ismertették az atomenergia békés célú hazai alkalmazásának biztonsági kérdéseit és az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat. Az előadást követően az OAH, az Energiaügyi Minisztérium, az

MVM Paksi Atomerőmű Zrt. és a Paks II. Zrt. képviselői válaszoltak a többi részes állam kérdéseire.

A nemzeti jelentés, a magyar prezentáció, valamint a kérdésekre adott válaszok alapján a felülvizsgálati értekezlet megállapította, hogy a magyar gyakorlat megfelel a Nukleáris Biztonsági Egyezményben meghatározott követelményeknek. A felülvizsgálók Magyarország teljesítményét több tekintetben is követendőnek találták. Pozitívan értékelték például az OAH által rendszeresen megrendezett "Atomenergiáról mindenkinek" konferenciákat, amelyek az ifjúság bevonását és tájékoztatását szolgálják.

Az értekezleten az egyes országok nukleáris biztonsági szabályozásának megerősítése, (különös tekintettel az új és innovatív technológiák biztonsági szempontjaira), a nemzetközi együttműködés és a szakértői felülvizsgálati missziók előmozdítása, valamint a veszélyhelyzetekre való felkészültség fokozása közös prioritásként kerültek kiemelésre. A felülvizsgálati értekezlet ugyancsak nagyon fontos, a legtöbb részes államot érintő feladatként azonosította a nukleáris létesítmények öregedéskezelésére és hosszú távú üzemeltetésére vonatkozó terveket, az éghajlatváltozással és annak a nukleáris létesítmények biztonságos üzemeltetésére gyakorolt hatásával kapcsolatos stratégiák kidolgozását, valamint a megbízható nukleáris ellátási láncok biztosítását.

A tizedik felülvizsgálati értekezletre 2026-ban kerül majd sor.

Magyar-osztrák kétoldalú találkozó

2022. november 30-án kezdődött a kétnapos magyar-osztrák kétoldalú szakértői találkozó, amelynek idén Magyarország adott otthont. A megbeszélések első napján az osztrák delegáció megtekintette az új paksi blokkok telephelyét, a második napon került sor a szakmai előadásokra, továbbá a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kérdések megvitatására.

Kádár Andrea Beatrix, az Országos Atomenergia Hivatal elnöke üdvözölte, hogy a pandémiás időszakot követően idén ismét személyes keretek között kerülhetett sor a találkozóra. Az elnök köszöntő beszédében kitért az OAH jogi státuszát érintő változásra, melynek értelmében 2022. január 1-től a hivatal önálló szabályozó szervként működik, megerősített szervezeti és pénzügyi függetlenséggel.

A megbeszélés során az előző találkozó óta eltelt időszak legfontosabb változásairól, eredményeiről esett szó. A témák között a korábbi találkozókhoz hasonlóan a felek kölcsönösen beszámoltak a területet érintő főbb jogszabályváltozásokról, a veszélyhelyzet-kezelés, a sugárvédelem, a radioaktív hulladék-kezelés területén elért eredményekről, illetve a hatósági engedélyezési eljárásokról.

A találkozó végén az osztrák delegáció vezetője megköszönte az őszinte és konstruktív párbeszédet, valamint azt, hogy lehetőségük volt a paksi telephely megtekintésére.

Grossi NAÜ főigazgató látogatása az OAH-ban

Rafael Mariano Grossi, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség főigazgatója 2023. február 22-én látogatást tett az Országos Atomenergia Hivatalnál, ahol Kádár Andrea Beatrix elnök fogadta a magas rangú vendéget.

A megbeszélésen az OAH elnöke tájékoztatta vendégét az OAH státuszával kapcsolatos változásokról, a Paks II. projekt előrehaladásáról, valamint a Paksi Atomerőmű további üzemidő-hosszabbításához kapcsolódó jövőbeni hatósági feladatokról. A főigazgató kifejtette, hogy a NAÜ továbbra is támogatja hazánkat a nukleáris területhez kapcsolódó szabályozási kérdésekben, megosztva azokat a nemzetközi jó gyakorlatokat, amelyeket a hivatal hasznosíthat.

A találkozón emellett szó esett az ukrajnai helyzet nukleáris biztonsági aspektusairól. Az OAH elnöke elismeréssel szólt a főigazgató e téren tett személyes erőfeszítéseiről, különös tekintettel a folyamatos NAÜ jelenlét biztosítására az ukrán nukleáris létesítményeknél.

Ruandai szakértők fogadása

2023. február 21-én két ruandai szakértő érkezett az Országos Atomenergia Hivatalba, hogy a harmadik országok hatóságainak kapacitásépítését célzó európai uniós projekt keretében tájékoztatást kapjanak a magyar hatóság működéséről, szervezeti felépítéséről és főbb feladatairól. Az egynapos képzés során a külföldi partnerek emellett megismerhették az OAH hatáskörébe tartozó engedélyezési eljárások rendjét és előírásait.

A projekt célja, hogy a képzésen résztvevő szakértők a későbbiek során hazájukban tudják hasznosítani magyarországi látogatásuk során elsajátított tudást, és megszerzett tapasztalataikkal hozzájáruljanak nukleáris hatóságuk, illetve az annak munkáját támogató intézmények hatékony működéséhez.

Argentína látogatott az OAH elnöke

Kádár Andrea Beatrix, az Országos Atomenergia Hivatal elnöke magas szintű OAH delegáció élén 2022. november 19-24. között Argentínába látogatott.

Az argentin partnerhatóság, valamint az argentin nemzeti atomenergia bizottság képviselőivel folytatott megbeszéléseken a felek kölcsönös tájékoztatást adtak tevékenységük főbb területeiről, a folyamatban lévő eljárásokról, valamint áttekintették a kétoldalú kapcsolatok fejlesztésének lehetséges irányait.

A hivatalos program keretében a delegáció látogatást tett Buenos Aires tartomány északi részén épülő kis moduláris reaktor telephelyén, illetve megtekintette a nukleáris üzemanyagot gyártó CONUAR vállalat üzemét.

Nukleáris biztosítékok

Jubileumi megemlékezéssel egybekötött Biztosítéki konzultáció az OAH-ban

Az OAH a hazai nukleáris létesítmények és szervezetek biztosítékokért felelős vezetőinek és munkatársainak részvételével 2014 óta évente tart konzultációt. A rendezvény célja összegezni a nukleáris biztosítékokkal összefüggő legfontosabb eseményeket, tapasztalatokat és szakmai fórumot biztosítani a nukleáris energia békés célú alkalmazásának felügyelete mellett elkötelezett szakemberek számára. Az idei találkozóra 2023. március 30-án került sor az OAH székházában.

Hazánk 1972-ben ratifikálta a Magyarország és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) között megkötött Biztosítéki Egyezményt, amellyel a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló Atomsorompó-szerződésből eredő kötelezettségeink végrehajtásáról adunk biztosítékot. Ennek apropóján az OAH a biztosítéki konzultáció keretében jubileumi megemlékezést tartott.

A biztosítéki konzultációt Balczó Béla András kabinetfőnök nyitotta meg. Beszédében kiemelte, hogy az a kötelezettségvállalás, amelyet az 1972-ben törvényerejű rendelettel kihirdetett biztosítéki egyezmény rögzített mára már hatalmas fejlődésen ment keresztül. Az elmúlt 50 évben egy folyamatosan erősödő biztosítéki rendszer előírásainak felelünk meg létesítményi és hazai szinten egyaránt.

A szakmai program során az OAH szakemberei bemutatták a nemzetközi biztosítéki rendszer kialakulásának előzményeit, a NAÜ biztosítéki rendszerének fejlődését, valamint a hazai biztosítéki rendszer 50 évének legfontosabb mérföldköveit és kihívásait.

A hivatal munkatársainak előadásai mellett az Energiatudományi Kutatóközpont (EK) Sugárbiztonsági Laboratóriumának képviselője ismertette az EK szerepét a hazai biztosítéki rendszer támogatásában, bemutatta az energiatudományi kutatások fő irányait, valamint a nemzetközi szerepvállalásaikat is. A Bányavagyon-hasznosító Nonprofit Közhasznú Kft. üzletágvezetője előadást tartott az uránércbányászati üzletág környezetvédelmi és biztosítéki tevékenységéről. A Paks II. Atomerőmű Zrt. nukleáris biztosítéki és fizikai biztonsági főszakértője ismertette az új atomerőművi blokkok biztosítéki feladatait a tervezés szakaszában, valamint kitért a jövőbeli feladatokra is.

A biztosítéki konzultációt Stefánka Zsolt főosztályvezető előadása zárta, amelyben a 2022. év jelentősebb, nukleáris biztosítékokkal kapcsolatos hazai és nemzetközi eseményeit, valamint az OAH idej terveit ismertette.

A 2023. évi biztosítéki konzultáció résztvevői